

MAKSIM GORKI KERTOMUKSIA II

MAKSIM GORKI
KERTOMUKSIA
II

 SAGA
EGMONT

Maksim Gorki

Kertomuksia II

Suomentanut Rob. A. Seppänen

SAGA Egmont

Kertomuksia II

Cover image: Shutterstock
Copyright © 2020 SAGA Egmont
All rights reserved
ISBN: 9788726546002

1. e-book edition, 2020
Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

Arolla

... Me läksimme Perekopista mitä huonoimmalla tuulella, nälkäisinä kuin sudet ja vihaisina koko maailmalle.

Kokonaista puoli vuorokautta olimme turhaan käyttäneet kaiken kykymme ja tarmomme saadaksemme jotain varastetuksi tai hankkiaksemme työntapaista, ja kun viimein huomasimme, ettei mikään vedeltyt, päätimme kulkea edelleen. Mihinkä sitten? Kunhan mentiin.

Päätöksemme oli yksimielinen ja me ilmaisimme sen toisillemme. Mutta me olimme valmiit jatkamaan matkaa joka suhteessa sillä elämän polulla, jota jo kauan olimme kulkeneet — senkin oli jokainen meistä itsekseen päättänyt, ja vaikka emme sitä ääneen ilmaisseetkaan, niin loisti se kuitenkin selvään nälkäisten silmiemme synkässä heijastuksessa.

Meitä oli kolme. Tutustuneet olimme toisiimme vasta äsken Hersonissa eräässä kapakassa Dnjeprin rannalla.

Yksi meistä oli sotamies rautatie-pataljoonasta; sitte oli hän ollut ratamestarintapaisena. Hän oli punatukkainen, punapartainen ja vanterra mies, jonka harmaissa silmissä oli kylmä ilme. Hän osasi saksaa ja tunsu hämmästyttävän tarkasti kaikki vankila-elämän salaisuudet.

Meikäläinen mies ei mielellään puhu paljoa entisyydestään, sillä hänellä on siihen aina enemmän tai vähemmän päteviä syitä. Sen vuoksi luotimme me toisiimme — luotimme ainakin ulkonaisesti, sillä sisällisesti ei kukaan meistä luottanut paljoa edes itseensääkään.

Kun toinen tovereistamme, kuivankarakka, pieni mies, jonka ohuet huulet aina olivat epäilevässä puristuksessa,

sanoi olevansa Moskovan yliopiston entinen ylioppilas, niin pidimme minä ja sotamies sen totena. Meistä oli aivan yhdentekevää, oliko hän ollut ylioppilaana, salapoliisina vaiko varkaana, tärkeää oli vain se, että hän tutustumisemme hetkenä oli meidän vertaisemme — oli nälkäinen, nautti kaupungeissa poliisin erityistä huomiota ja maaseudulla talonpoikien epäilevää silmälläpitoa, vihasi kaikkia voimattoman, ajetun ja nälkäisen pedon vihalla, hautoi mielessään yleistä kosta kaikelle ja kaikille, sanalla sanoen hän oli sekä asemaltaan luonnon ja elämän herrana että mielenlaadultaan yhtä lihaa ja luuta kuin mekin.

Onnettomuus on lujin side yhdistämään toisiinsa aivan vastakkaisetkin luonteet ja me kaikki olimme vakuutetut oikeudestamme pitää itseämme onnettomina.

Kolmas olin minä. Vaatimattomuudesta, joka johtuu minulle luodun nuoruuteni luonteen ajoilta, en virka sanaakaan ansioistani ja tahtomatta näyttäytyä naivilta olen vaiti puutteistani. Ehkä sentään jonkullaisen selvyuden vuoksi mainitsen, että olen aina pitänyt itseäni muita parempana ja suurella menestyksellä teen sitä tänäkin päivänä.

Me siis olimme lähteneet Perekopista ja taivalsimme edelleen päämääränämme sinä päivänä tshabanit, joilta aina saa pyytää leipää ja jotka harvoin kieltävät sitä kulkevilta.

Kulin rinnan sotamiehen kanssa, "ylioppilas" saapasteli takana. — Hänen harteillaan roikkui jotain, joka muistutti nuttua. Suipossa, kulmikkaassa ja sileäksi ajetussa päässä lepäsi leveäraiteisen lakin tähteitä, harmaat, kirjavaksi paikatut housut peittivät laihoja koipia ja jalkapohjiin oli hän nuttunsa vuorin siekaleista punomiensa nuorien avulla kiinnittänyt pari saapasvarren palasta, jotka hän oli matkalla löytänyt, sanoen näitä laitoksia sandaaleiksi. Hän astui ääntä päästämättä, tuprutteli kovasti pölyä ja

vähäväliä räpytteli vihreälle vivahtavia, pieniä silmiään. Sotamiehellä oli päällään punainen paita, jonka hän oman puheensa mukaan oli "omakätisesti hankkinut" itselleen Hersonissa. Paidan päällä oli vielä puuvillalla topatut liivit ja päässä sotilaan lakki epämääräistä väriä. Jaloissa hoikalehtivat leveät housut. Hän oli avojaloin.

Minäkin olin pukimissa ja avojaloin.

Me kulimme ja ympärillämme aukeni kaikkiin suuntiin aron valtava väljyys, sen yllä kaartui pilvettömän taivaan paahtava siniholvi. Harmaa, pölyinen tie halkoi aina leveänä juovana, joka poltti jalkojamme. Paikoin tuli vastaan sänkisiä pellonsarkoja, joilla oli omituista yhtäläisyyttä sotamiehen harjasposkien kanssa.

Sotamies kulki laulaen käheällä basso-äänellään jotain messua.

Palvelusaikanaan oli hän näet toimittanut virrenlaulajan ammattia pataljoonan kirkossa ja siitä pitäen osasi hän lukemattoman paljouden messuja, joita hän aina alkoi luritella, kun vain keskustelusta ei tullut mitään.

Kaukana taivaanrannalla kasvoi jotain pehmeiden piirteiden ja sinipunervan valon hymyilevien varjojen epämääräisiä muotoja.

— Ne taitavat nuo olla Krimin vuoria, — sanoi "ylioppilas" kuivalla äänellä.

— Vuoria? — huudahti sotamies. — Liian aikaiseenpa, veliseni, ne näet. Pilviä eikä mitään muuta... Aika somia, ovat kuin karpalohyytelö maidossa...

Minä huomautin, miten hauskaa todellakin olisi, jos pilvet olisivat olleet hyytelöä. Tämä herätti meissä heti nälän tuimimmilleen.

— Lempo vieköön, — noitui sotamies syleksien, — ei näy ainoatakaan elävää olentoa! Ei ketään... Täytynee käydä kuin karhut talvella kápäliään imemään.

— Johan minä sanoin, että olisi pitänyt kulkea asutuille paikoille, — huomautti "ylioppilas".

— Johan sinä sanoit! — tiuski sotamies. — Sitä vartenhan sinä olet oppinutkin, että osaisit puhua. Senkö asuttuja paikkoja täällä on? Hitto tietäköön, missä ne ovat!

"Ylioppilas" vaikenä. Aurinko alkoi laskea, pilvet taivaanrannalla välkkyivät sanoin selittämättömän hohteen vallassa. Ilmassa oli maan ja suolan hajua.

Tästä kuivasta ja miellyttävästä hajusta kiihtyi nälän tunne kaksin verroin.

Vatsassa ellosteli. Tuntui kuin ruumiin kaikista lihaksista olisi mehu vähitellen vuotanut jonnekin ja haihtunut, josta lihakset kadottivat elävän joustavuutensa. Kuivuus vihloi suuta ja kurkkua, päätä huimasi ja silmissä kieppui tuontuostakin mustia pilkkuja, jotka toisinaan näyttivät höyryäviltä liha- tai leipäpalasilta. Silloin tuntui vatsaa viiltelevän kuin terävällä veitsellä.

Mutta me kulimme kuitenkin, kerroimme toisillemme tunteitamme ja visusti katselimme tiepuoliin, eikö näkyisi jossain lammasmaa, kuuntelimme, eikö sattuisi kuulumaan tatarin kärryjen vonkumista, joilla hedelmiä kuletettiin Armeniaan markkinoille.

Vaan aro oli autio ja äänetön.

Tämän raskaan päivän aattona olimme me kolmeen mieheen syöneet neljä naulaa ruisleipää ja viisi arbuusia ja kulkeneet neljäänkymmeneen virstaan, mutta sittekään ei säkki ollut suuta myöten, sillä kun Perekopissa olimme nukkuneet yömmä torilla, tunsimme tuimaa nälkää.

"Ylioppilas" oli aivan oikein neuvonut pysymään valveilla ja öiseen aikaan toimiskelemaan... Mutta kun kunnollisessa seurassa ei ole tapana puhella ääneen omistusoikeuden rikkomisen aikeista, en puhu minäkään siitä mitään. Tahdon vain pysyä totuudessa enkä rupea omaksi edukseni raa'aksi. Minä tiedän, että ihmisten sydämet pehmenevät